Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część CXL.

wydana i rozesłana:
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 23. Października 1850,
w wydaniu niniejszem 27. Września 1851.

388.

Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia z d. 8. Październ. 1850,

dotyczące organizacyi c. k. ewanielicko-teologicznego zakładu naukowego we Wiedniu, naukowej rzeczy jego i porządku dyscyplinarnego.

Aby zakład naukowy ewanielicko-teologiczny w Wiedniu mógł udział mieć w onem swobodniejszym kierunku, jaki naukom wydziałowym na austryackich wszechniach, mocą Najwyższej rezolucyi z dnia 11. Października 1849 przyznany został, oraz silniejszem rozwijać się życiem naukowem, — w skutek Najwyższego postanowienia z d. 3. b. m., rozporządza się, co następuje:

I. O akademicznem urządzeniu i kierunku zakładu naukowego.

§. 1.

C. k. zakład naukowy ewanielicko-teologiczny, piastować ma nauki ewanielicko-teologiczne i przygotowywać kandydatów urzędu kaznodziejskiego ku przeznaczeniu temu.

Normy, wydane dla studyów fakultetowych w uniwersytetach austryachich, o tyle znajdują w powszechności zastosowanie do onego zakładu, o ile tego dozwala odrębne stanowisko jego.

§. 2.

Zakład naukowy ewanielicko-teologiczny w Wiedniu, stoi bezpośrednio pod ministerstwem wyznań i oświecenia, i kierowany jest przez własne ciało nauczycielskie.

§. 3.

Kierujące ciało uauczycielskie, stanowią wszyscy profesorowie, bez różnicy, czy są ustanowieni profesorami zwyczajnymi, czy nadzwyczajnymi.

§. 4.

Docenci prywatni mogą w zakładzie ewanielicko-teologicznym habilitować się podług przepisów, obowiązujących w austryackich uniwersytetach.

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

CXL. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Allein-Ausgabe am 23. October 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 27. September 1851.

388.

Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts vom 8. October 1850,

die Organisation der k. k. evangelisch-theologischen Lehranstalt in Wien, das Studienwesen an derselben, und die Disciplinarordnung betreffend.

Um die evangelisch-theologische Lehranstalt in Wien jener freieren Gestaltung theilhaftig zu machen, welche den Facultätsstudien an den österreichischen Universitäten mit Allerhöchster Entschliessung vom 11. October 1849 gewährt worden ist, und damit auch ihr die Entwickelung eines kräftigeren wissenschaftlichen Lebens möglich werde, wird in Folge Allerhöchster Entschliessung vom 3. l. M. Nachstehendes verordnet:

I. Von der akademischen Verfassung und der Leitung der Lehranstalt.

§. 1.

Die k. k. evangelisch-theologische Lehranstalt ist berufen, die evangelisch-theologische Wissenschaft zu pflegen, und die Candidaten des Predigeramtes für ihren Beruf vorzubereiten.

Es finden auf dieselbe im Allgemeinen die für die Facultätsstudien an den österreichischen Universitäten erfliessenden Normen in soweit Anwendung, als die Sonderstellung derselben es zulässt.

§. 2.

Die evangelisch-theologische Lehranstalt in Wien steht unmittelbar unter dem Ministerium des Cultus und Unterrichts, und wird von ihrem Lehrkörper geleitet.

§. 3.

Der leitende Lehrkörper besteht aus sämmtlichen Professoren, sie mögen als ordentliche oder ausserordentliche angestellt seyn.

§. 4.

Privatdocenten können sich an der evangelisch-theologischen Lehranstalt nach den für die österreichischen Universitäten geltenden Vorschriften habilitiren.

§. 5.

Celem zastąpienia interesów docentów prywatnych w kierującem ciele naukowem, zasiadać będą w niem dwaj z nich z głosem poradczym we wszystkich sprawach na naradę wniesionych.

Takowi atoliż prywatni docenci, muszą wprzód przynajmniej dwa półrocza na zakładzie uczyć. Jeżeli w ten sposób ukwalifikowanych więcej jest nad dwóch, wybierają wszyscy uhabilitowani prywatni docenci z liczby tak do wstąpienia ukwalifikowanych, corocznie dwóch swych zastępców w kierującem ciele nauczycielskiem.

§. 6.

Kierujące ciało nauczycielskie, wybiera corocznie z grona zwyczajnych profesorów przełożonego swego „dziekanem“ nazwanego.

Potwierdzenie wyboru, zastrzega się ministerstwu wyznań i oświecenia.

Dozwolonem jest do tej godności wynieść także męża, który nie jest już więcej zwyczajnym w tymże zakładzie profesorem, lecz nim pierwej był.

Do udziału w tym wyborze, mają prawo także i obaj prywatdocenci, w ciele nauczycieli zasiadający. Dziekan zastępuje miejsce dotychczasowego dyrektora, którego godność ustaje.

§. 7.

Do ważności wyboru potrzeba bezwzględnej głosów większości; a gdy takowa i przy powtórnym wyborze do skutku nie przyjdzie, ściślejszy wybór będzie przedsięwzięty, a to z tymi, którzy, jeżeli ich więcej było, w drugim wyborze najwięcej głosów otrzymali. Jeżeli zaś to nie znajduje miejsca, do ściślejszego wyboru wprowadza się tych dwóch, na których najwięcej głosów padło.

Jeżeli po trzykrotnych wyborach i ten wybór do żadnego nie doprowadził skutku, ministeryum rozstrzyga między onymi, którzy do ściślejszego wyboru należeli. Dziekan zstępujący, znowu jest obieralnym.

§. 8.

Tylko dziekan odstępujący i ci, którzy już nie są więcej profesorami zwyczajnymi (§. 6), mogą odsunąć wybór, bez wyszczególnienia powodów; każdy zaś inny członek wyszczególnić ma powody nieprzyjęcia wyboru, o których dostateczności wyborcy bez wszelkiej debaty głosują. Jeżeli głosowanie to przeciw nie przyjmującemu urzędu dziekana wypadło, może mieć miejsce odwołanie się do ministerstwa, które stanowczo rozstrzyga o niedopuszczalności nieprzyjęcia takowego.

§. 9.

Jeżeliby z powodu nieporozumienia się wewnątrz ciała nauczycielskiego, lub z innych przyczyn, kierunek zakladu, sprawowany przez ciało nauczycielskie, rzeczywiście zagrażał interesom nauk, zostawia się ministerstwu oświecenia, ustanowić dziekana na czas pewny lub niepewny, i zaopatrzyć go pełnomocnictwem, okolicznościom odpowiedniem, i do kierowania zakładu potrzebnem.

§. 10.

Wybór dziekana dzieje się na każdy rok szkolny w ostatnim miesiącu poprzedzającego roku szkolnego, który wraz z protokołami wyborczemi bezzwłocznie ministerstwu oświecenia do potwierdzenia będzie przedłożony.

§. 5.

Um die Interessen der Privatdocenten im leitenden Lehrkörper zu vertreten, haben zwei derselben in ihm Sitz und berathende Stimme in allen zu verhandelnden Angelegenheiten.

Es müssen jedoch diese Privatdocenten bereits wenigstens durch zwei Semester an der Anstalt lehren. Sind der in solcher Weise zum Eintritte Befähigten mehr als zwei vorhanden, so wählen sämmtliche habilitirte Privatdocenten aus den zum Eintritte Befähigten jährlich ihre beiden Vertreter in den leitenden Lehrkörper.

§. 6.

Der leitende Lehrkörper wählt jährlich aus den ordentlichen Professoren seinen Vorstand, welcher den Namen „Decan" führt.

Die Genehmigung der Wahl bleibt dem Ministerium des Cultus und Unterrichts vorbehalten.

Es ist gestattet, zu dieser Würde auch einen Mann zu wählen, welcher nicht mehr ordentlicher Professor dieser Lehranstalt ist, der es aber früher gewesen.

An der Wahl sind auch die beiden Privatdocenten, welche im Lehrkörper sitzen, sich zu betheiligen berechtiget. Der Decan tritt an die Stelle des bisherigen Directors, dessen Würde erlischt.

§. 7.

Zur Giltigkeit der Wahl ist absolute Stimmenmehrheit erforderlich; kommt sie bei zweimaligem Wählen nicht zu Stande, so wird zur engeren Wahl geschritten, auf welche diejenigen gesetzt werden, welche in der zweiten Wahl die höchste Stimmenzahl hatten, vorausgesetzt, dass deren Mehrere waren. Fand dieser Fall nicht Statt, so kommen diejenigen, welche die beiden höchsten Stimmenzahlen hatten, auf die engere Wahl.

Führt auch sie nach dreimaligem Wählen zu keinem Resultate, so entscheidet das Ministerium zwischen denjenigen, auf welche die engere Wahl sich bezogen hatte. Der abtretende Decan kann wieder gewählt werden.

§. 8.

Nur der abtretende Decan und solche Personen, welche nicht mehr ordentliche Professoren sind (§. 6), können die Wahl ohne Angabe von Gründen ablehnen, jedes andere Mitglied hat die Gründe seiner Ablehnung anzugeben, über deren Zulässigkeit die Wählenden ohne Debatte abstimmen. Fällt die Abstimmung gegen den Ablehnenden aus, so kann er Berufung an das Ministerium einlegen, welches über die Zulässigkeit der Ablehnung definitiv entscheidet.

§. 9.

Wenn wegen Zerwürfnissen im Inneren des Lehrkörpers, oder aus anderen Ursachen die Leitung der Anstalt durch den Lehrkörper die Interessen des Unterrichts ernstlich bedroht, so bleibt es dem Unterrichtsministerium vorbehalten, auf bestimmte oder unbestimmte Zeit einen Decan aufzustellen, und mit den zur Leitung der Lehranstalt nöthigen, den Umständen angemessenen Vollmachten auszurüsten.

§. 10.

Die Wahl des Decans geschieht für jedes Studienjahr im letzten Monate des vorangehenden Studienjahres, sie ist mit den Wahlprotokollen unverzüglich dem Ministerium des Unterrichts zur Bestätigung vorzulegen.

Dziekan potwierdzony, rozpoczyna urząd swój ośm dni przed początkiem nowego roku szkolnego; aż do objęcia urzędu, piastuje go poprzednik jego.

§. 11.

W razie przeszkodzenia dziekana, zastępuje jego miejsce wicedziekan, tegoż zaś profesor zwyczajny w urzędzie najstarszy

§. 12.

Ciało nauczycielskie zakładu naukowego, ewanielicko-teologicznego, pod przewodnictwem dziekana regularnie się zgromadzające, lub przez niego do nadzwyczajnego posiedzenia zwołane, kieruje bezpośrednio wszelkiemi sprawamami naukowemi i dyscyplinarnemi zakładu, o ile te ostatnie nie są zastrzeżone wyraźnie rozstrzygnięciu ministerstwa. Ciało nauczycielskie uwagę swą ku temu zwrócić winno, ażeby zawody naukowe dostatecznie zastąpione były, i by w razie potrzeby wytoczyć wnioski do ministerstwa ku zaradzeniu zachodzącej niedostateczności. Mianowicie spis odczytów w każdem półroczu w takim ułożyć ma porządku, ażeby każdy uczeń, odbywający czas przepisany na zakładzie tym, sposobność miał słuchania wszelkich głównych przedmiotów u samych profesorów.

§. 13.

Każdy profesor, jako członek ciała nauczycielskiego, obowiązany jest przy zgromadzeniach onegoż znajdować się lub swą nieobecność usprawiedliwić. O dostateczności przedłożonych powodów usprawiedliwiających, stanowi ciało nauczycielskie bez debaty; wypadłość tego w protokole będzie zamieszczoną. Jeżeli który z profesorów w trzech po sobie następujących posiedzeniach nieobecnym jest bez usprawiedliwienia się przed ciałem nauczycielskiem, albo w ogólności często nie znajduje się na posiedzeniach, dziekan obowiązany jest na piśmie zawezwać go do znajdowania się, a gdyby i to bez skutku było, oznajmienie o tem ministerstwu uczynić.

§. 14.

Do stanowczej uchwały, potrzeba obecności połowy profesorów, członkami kolegium będących. O przedmiotach traktowania, dotyczących interesów pewnego jakiego zawodu naukowego, wprzód dotyczącego profesora zawiadomić należy.

§. 15.

Z końcem każdego roku szkolnego, zwołuje dziekan wszystkich nauczycieli włącznie wszystkich prywatdocentów do powszechnego zgromadzenia, na którem wniesione i roztrząsane będą życzenia i wnioski wszystkich obecnych, pod względem nauki i dyscypliny.

Protokoł zgromadzenia, o którego treści kierujące ciało nauczycielskie w bezpośrednio następnem posiedzeniu opinię swą zdaje, wraz z temże zdaniem do ministerstwa będzie przesłany.

§. 16.

Stanowisko dziekana do kolegium profesorskiego, oznacza się w powszechności przez dotychczasowe stanowisko dyrektora. W szczególności zaś ma na sobie dziekan odpowiedzialność za wykonanie wszystkich, zakładu dotyczących ustaw i rozporządzeń, ma więc też i obowiązek, wykonywania onychże przestrzegać, na niedostateczności w wykonywaniu tem uwagę zwracać, takowe surowo ganić, a w razie potrzeby ministerstwu wiadomość o tem udzielić.

Der Decan tritt, wenn er die Bestätigung erhalten hat, acht Tage vor dem Beginne des neuen Studienjahres in Amtsthätigkeit; bis zu seinem Eintritte fungirt sein Vorgänger.

§. 11.

In Verhinderungsfällen wird der Decan durch den Pro-Decan, dieser aber durch den im Amte ältesten ordentlichen Professor ersetzt.

§. 12.

Der Lehrkörper der evangelisch-theologischen Lehranstalt, welcher unter dem Decane sich regelmässig versammelt, oder von diesem ausserordentlich berufen wird, leitet unmittelbar alle Unterrichts- und Disciplinarangelegenheiten der Anstalt, in soferne diese letzteren nicht ausdrücklich der Entscheidung des Ministeriums vorbehalten sind. Er hat darauf zu achten, dass die Lehrfächer genügend vertreten seien, und nöthigen Falls Anträge über die Ausfüllung vorhandener Lücken an das Ministerium zu stellen. Er hat insbesondere das Vorleseverzeichniss für jeden Semester so zu ordnen, dass jeder Studirende, welcher die gesetzliche Zeit an der Lehranstalt zubringt, Gelegenheit habe, die sämmtlichen Hauptfächer und zwar bei Professoren zu hören.

§. 13.

Jeder Professor hat als Mitglied des Lehrkörpers die Pflicht, bei den Versammlungen desselben zu erscheinen oder sein Wegbleiben zu entschuldigen. Ueber die Zulässigkeit der angeführten Entschuldigungsgründe urtheilt der Lehrkörper ohne Debatte; das Urtheil wird im Protokolle verzeichnet. Erscheint ein Professor in drei aufeinander folgenden Sitzungen nicht, ohne dass seine Abwesenheit dem Lehrkörper gerechtfertiget erscheint, oder bleibt er überhaupt häufig weg, so ist der Decan verpflichtet, ihn schriftlich zum Erscheinen aufzufordern, und wenn diess ohne Erfolg ist, dem Ministerium die Anzeige zu machen.

§. 14.

Zu einem giltigen Beschlusse ist die Anwesenheit von der Hälfte der Professoren, welche Mitglieder des Collegiums sind, nothwendig. Verhandlungsgegenstände, bei denen es sich um die Interessen eines bestimmten Lehrfaches handelt, sind dem betreffenden Professor zum Voraus anzuzeigen.

§. 15.

Gegen das Ende eines jeden Studienjahres beruft der Decan sammtliche Lehrer mit Einschluss aller Privatdocenten zu einer allgemeinen Versammlung, in welcher die Wünsche und Anträge aller Gegenwärtigen in Betreff des Unterrichts und der Disciplin vorzubringen und zu besprechen sind.

Das Protokoll der Versammlung, über dessen Inhalt der leitende Lehrkörper in einer darauf folgenden Sitzung sein Gutachten abzugeben hat, wird mit diesem Gutachten an das Ministerium eingesendet.

§. 16.

Die Stellung des Decans zum Professorencollegium ist im Allgemeinen durch die bisherige Stellung des Directors bezeichnet. Insbesondere aber trägt der Decan zunächst die Verantwortung für die Vollziehung aller die Anstalt betreffenden Gesetze und Verordnungen; er hat daher die Pflicht, diese Vollziehung zu beaufsichtigen, auf Mängel in derselben aufmerksam zu machen, sie zu rügen, und nöthigenfalls dem Ministerium zur Kenntniss zu bringen.

Jeżeli dziekan sądzi, że za wykonanie uchwały kolegium odpowiedzialności na siebie wziąć nie może, tedy przypadek takowy ministerstwu przedłożyć winien.

Bieżące interesa i wszystko, cokolwiek wymaga pojedynczego zastosowania norm istniejących w sposobie niewątpliwym, sam załatwia, o czem w najbliższem posiedzeniu kolegium profesorskiemu wiadomość czyni; a gdzie przewłoka niebezpieczeństwem grozi, samodzielnie zarządza; lżejsze przypadki dyscyplinarne uczniów, załatwia przez napomnienie lub surowszą naganę.

Należy do ciała nauczycielskiego, ułożyć porządek sprawowania interesów i takowy ministeryum do potwierdzenia przedłożyć.

§. 17.

Dziekanowi podlegają słudzy i istniejący przy zakładzie naukowym urzędnicy.

§. 18.

Wątpliwości co do zakresu działania czy dziekana, czy ciała nauczycielskiego ministerstwu przedłożone być winny.

§. 19.

Zresztą pozostają w swej mocy zarządzenia dotychczasowe, o ile takowe niniejszemi przepisami nie są zmienione.

Wolno jednak zakładowi naukowemu, ewanielicko-teologicznemu, wnioski czynić na zmianę takowych, które sądzi być niestosownemi.

II. O rzeczy naukowej.

§. 20.

Słuchacze w zakładzie naukowym ewanielicko-teologicznym, są albo imatrykulowani czyli zwyczajni, albo nieimatrykulowani czyli nadzwyczajni.

Nikt nie może być imatrykulowanym, który warunków wykazać nie może potrzebnych, by być na austryackim uniwersytecie imatrykulowanym.

§. 21.

Odczyty w zakładzie naukowym ewanielicko-teologicznym, będą na przyszłość podług półroczy uporządkowane w ten sposób, iż z każdem półroczem rozpocznie się oddzielny bieg odczytów. To jednak nie wyłącza, ażeby nauki większej objętości nie były odczytywane w jednym kursie bieżącym przez więcej półroczy; w takowym jednak razie starania ku temu przyłożyć się winno, ażeby w każdem półroczu ukończonym został główny oddział całego przedmiotu. Przyjęcie do studyów, na każde półrocze ma miejsce.

§. 22.

Dziekan zajmuje się przyjęciem do ewanielicko-teologicznego studyum, z którem oraz imatrykulacya jest połączona.

Tenże wystawia przyjętemu kartę imatrykulacyjną, lub też intermistyczną kartę przyjęcia.

Przyjęcie takowe przy każdym uczniu nastąpić winno, który nie był już w zeszłym półroczu imatrykulowanym w zakładzie naukowym, i który nie może wykazać zaswiadczeniami, że uczęszczał na kolegia w onymże.

§. 23.

Każdy imatrykulowany uczeń musi względem kolegiów, których słuchać chce, osobiście do docenta się zgłosić, swoje nacyonale oddać, i przez kartę imatrykulacyjną

Glaubt er die Ausführung eines Beschlusses des Collegiums nicht verantworten zu konnen, so legt er den Fall dem Ministerium vor.

Currente Geschäftsstücke und alle, welche nur einer einfachen Anwendung bestehender Vorschriften in unzweifelhafter Weise bedürfen, erlediget er selbst, und macht darüber dem Professorencollegium in der nächsten Sitzung Mittheilung; wo Gefahr am Verzuge ist, ordnet er selbständig an; leichtere Disciplinarfälle der Studirenden erlediget er durch Ermahnung oder Rüge.

Es ist Sache des Lehrkörpers für seine Verhandlungen eine Geschäftsordnung zu entwerfen, und dem Ministerium zur Bestätigung vorzulegen.

§. 17.

Dem Decane unterstehen die Diener und etwaigen Beamten der Lehranstalt.

§. 18.

Zweifel über den Wirkungskreis des Decans und des Lehrkörpers sind an das Ministerium zu leiten.

§. 19.

Im Uebrigen bleiben die bisherigen Einrichtungen, so weit sie durch die gegenwärtigen Anordnungen nicht abgeändert werden, in Kraft.

Es steht jedoch der evangelisch-theologischen Lehranstalt frei, die Abänderung derjenigen, welche unpassend scheinen, zu beantragen.

II. Von dem Studienwesen.

§. 20.

Die Hörer an der evangelisch-theologischen Lehranstalt sind immatriculirte oder ordentliche, und nicht immatriculirte oder ausserordentliche Hörer.

Niemand kann immatriculirt werden, der nicht die Bedingungen nachzuweisen vermag, welche erforderlich sind, um an einer österreichischen Universität immatriculirt zu werden.

§. 21.

Die Vorlesungen an der evangelisch-theologischen Lehranstalt werden künftig nach Semestern geordnet, so dass mit jedem Semester ein selbständiger Cyclus von Vorlesungen beginnt. Diess schliesst zwar nicht aus, dass Wissenschaften von grösserem Umfange in einem durch mehrere Semester fortlaufenden Curse gelesen werden; in diesem Falle ist aber dafür zu sorgen, dass in jedem Semester eine Hauptabtheilung des ganzen Gegenstandes abgeschlossen werde. Die Aufnahme in die Studien findet für jeden Semester Statt.

§. 22.

Die Aufnahme in das evangelisch-theologische Studium, mit welcher zugleich die Immatriculation verbunden ist, besorgt der Decan.

Er ertheilt darüber dem Aufgenommenen einen Immatriculationsschein, oder auch einen interimistischen Aufnahmsschein.

Diese Aufnahme hat bei jedem Studirenden stattzufinden, welcher nicht bereits im letztverflossenen Semester der Lehranstalt immatriculirt war, und durch Zeugnisse nachweisen kann, dass er Collegien derselben besucht habe.

§. 23.

Jeder immatriculirte Studirende hat für die Collegien, welche er zu hören wünscht, sich persönlich beim Docenten zu melden, sein Nationale abzugeben, und durch den Immatricula-

lub przez zaświadczenia z ostatniego półrocza wykazać, że przyjętym jest do studyum ewanielicko-teologicznego.

Nacyonale ma oprócz zwyczajnej treści swej także i to wyszczególnić, w którym roku studyum ewanielicko-teologicznego znajduje się uczeń.

§. 24.

Ktokolwiek, nie będąc imatrykulowany w zakładzie naukowym, jako nadzwyczajny słuchacz, kolegiów słuchać sobie życzy, winien się osobiście do dziekana dotyczącego zgłosić i swoje nacyonale oddać.

Tenże do matrykuły wpisanym być może, jeżeli

1. liczy najmniej lat 16;

2. posiada takowy stopień wykształcenia umysłowego, któryby mu pożądanem i użytecznem czynił uczęszczanie na odczyty;

3. jeżeli nie pokazuje się być przyjęcie jego przeszkodnem użyciu odczytów przez słuchaczy imatrykulowanych. Wątpliwości, powstające co do przyjęcia uczniów nadzwyczajnych, ciało nauczycielskie rozstrzygać będzie. Jeżeli ciało nauczycielskie tego z pewnością rozstrzygnąć nie widzi się być w stanie, do ministeryum w tej mierze udać się ma.

§. 25.

Z końcem przepisanego do przyjęcia terminu, przeseła każdy docent nacyonale zapisanych od niego słuchaczy dziekanowi, który z nich dwa główne katalogi sporządzić każe.

I. Katalog słuchaczy imatrykulowanych.

Takowy tworzyć może albo jeden tylko spis, albo wyszczególnić słuchaczy w kilku oddziałach, podług lat, w zakładzie naukowym już przepędzonych.

Oprócz zwyczajnych dotąd rubryk, katalok ten zawierać ma wyszczególnienie, który rok studyum ewanielicko-teologicznego każdy słuchacz już odbył, niemniej też policzenie kolegiów, na które tenże zapisany jest.

Rubryka uwag ku temu jest przeznaczona, aby w niej zanotować, czy przeciw słuchaczowi przedsięwziętem zostało śledztwo dyscyplinarne, i z jakimże to skutkiem, z wskazaniem oraz protokołu, jeżeli takowy na to prowadzony był, tudzież czy i na które kolegia wydane mu były zaświadczenia frekwencyjne półroczne, lub też czy mu zupełnie odmówionem było wydanie takowego.

II. Drugi katalog słuchaczy nadzwyczajnych, t. j. wszystkich, którzy do zakładu nie są zaimatrykulowani.

Takowy może być prowadzony albo jako jeden tylko spis, albo oddzielnie dla każdego zawodu naukowego, i zawiera zwyczajne dotąd rubryki z własnem oznaczeniem tego, jakie studya fakultetowe odbyli może słuchacze na uniwersytecie wiedeńskim, lub jakie jest inne zatrudnienie takowych.

W rubryce uwag zaciągnąć należy wydanie albo domówienie zaświadczenia frekwentacyjnego, tudzież kary dyscyplinarne, gdyby takowe miejsce były miały.

§. 26.

Katalogi te stanowią zewnętrzną podstawę dyscyplinarnego kierunku słuchaczy, wykonywanego przez profesorów i przez dziekana.

§. 27.

Uczniowie ewanielicko-teologicznego zakładu naukowego używają wolności uczenia się, t. j. wolności obierania sobie zawodów naukowych — których, czasu — kiedy, i nauczycieli, u których takowych słuchać chcą.

tionsschein oder durch Zeugnisse des letztverflossenen Semesters nachzuweisen, dass er in das evangelisch-theologische Studium aufgenommen ist.

Das Nationale hat neben seinem gewöhnlichen Inhalte auch anzugeben, im wie vielten Jahre der Studirende in dem evangelisch-theologischen Studium sich befinde.

§. 24.

Wer, ohne an der Lehranstalt immatriculirt zu seyn, als ausserordentlicher Hörer ein Collegium zu hören wünscht, hat sich persönlich beim betreffenden Docenten zu melden und sein Nationale zu übergeben.

Er kann eingeschrieben werden, wenn er.

1. wenigstens 16 Jahre alt ist;

2. einen Grad geistiger Bildung besitzt, welcher den Besuch der Vorlesung für ihn wünschenswerth und nutzbar erscheinen lässt;

3. wenn seine Aufnahme nicht der Benützung der Vorlesungen durch die immatriculirten Hörer hinderlich zu werden droht. Zweifel, welche über die Aufnahme ausserordentlicher Hörer entstehen, sind von dem Lehrkörper zu entscheiden. Glaubt dieser nicht mit Sicherheit entscheiden zu können, so ist sich an das Ministerium zu wenden.

§. 25.

Am Schlusse des gesetzlichen Aufnahmstermines übersendet jeder Docent die Nationale der von ihm eingeschriebenen Hörer dem Decane, welcher daraus zwei Hauptkataloge anfertigen lässt.

I. Den Katalog der immatriculirten Hörer.

Er kann ein einziges Verzeichniss bilden, oder in mehreren Abtheilungen die Hörer nach den Jahren, welche sie an der Lehranstalt bereits zugebracht haben, gesondert aufführen.

Er enthält nebst den bisher üblichen Rubriken die Angabe, im wie vielten Jahre jeder Hörer bereits das evangelisch-theologische Studium betrieben, und die Aufzählung der Collegien, in welche dieser eingeschrieben ist.

Die Rubrik der Anmerkungen ist dazu bestimmt, dass in ihr bemerkt werde, ob gegen den Hörer eine Disciplinaruntersuchung gepflogen worden, und mit welchem Erfolge, unter Hinweisung auf das etwa darüber geführte Protokoll, und ob und für welche Collegien ihm Besuchszeugnisse für den Semester verabfolgt oder ob ihm jedes Besuchszeugniss versagt worden sei.

II. Der zweite Katalog der ausserordentlichen Hörer, d. i. Aller, welche der Anstalt nicht immatriculirt sind.

Er kann als ein einziges Verzeichniss oder nach Lehrfächern abgesondert geführt werden, und enthält die bisher üblichen Rubriken mit besonderer Bezeichnung des etwa gleichzeitig an der Wiener Universität gemachten Facultätsstudiums oder der sonstigen Beschäftigung der Hörer.

In die Rubrik der Anmerkungen sind die Ausfolgung oder Verweigerung des Besuchszeugnisses, sowie etwa vorkommende Disciplinarstrafen einzutragen.

§. 26.

Diese Kataloge bilden die äussere Grundlage der Disciplinarleitung der Hörer durch die Professoren und den Decan.

§. 27.

Die an der evangelisch-theologischen Lehranstalt Studirenden geniessen die Lernfreiheit, d. i. die Freiheit, die Fächer, welche, die Zeit wann, und die Lehrer, bei welchen sie hören wollen, zu wählen.

§. 28.

Jednakże ci, którzy kwalifikować się chcą na urząd kaznodziejski ewanielicki, muszą być w stanie, wykazać się, iż ukończyli jako słuchacze zwyczajni kurs teologiczny, przez pewny czas słuchany, że należycie używali czasu tego, w zakładzie naukowym przepędzonego, tudzież że uczęszczali na wszystkie główne zawody, potrzebne w przyszłem ich powołaniu.

Dopóki w tym względzie na zwyczajnej drodze prawodawstwa kościelnego nic nie będzie ustanowiono, mają zastósowanie w krajach koronnych, na które się rozciąga działalność obu ewanielickich konsystorzów konfesyi augsburskiej i helweckiej w Wiedniu postenowienia następujące:

§. 29.

Przypuszczenie do kandydatury na urząd ewanielicki kaznodziejski wymaga wykazu z należycie słuchanego kursu teologicznego trzechletniego, lub z 6 półroczy składającego się, z których najmniej lat 2 lub półroczy 4 przepędzić należy w zakładzie naukowym ewanielicko-teologicznym we Wiedniu.

§. 30.

Do tego czasu uczęszczania, mogą owe tylko półrocza być wrachowane, w których imatrykulowany najmniej godzin 15 w tygodniu uczęszczał, z których 12 godzin poświęcone być muszą właściwym kolegiom teologicznym, reszta zaś obrócona być może także i na kolegia w innych fakultetach, mianowicie fakultetu filozoficznego.

§. 31.

Czas na zewnętrznym fakultecie lub na innym jakim krajowym ewanielicko-teologicznym zakładzie naukowym przepędzony, nie może w żadnym razie dłużej nad rok (§. 29), a w powszechności tylko pod tym warunkiem być policzony, iż czas tamże przepędoony, użytym został w sposób, powyższym paragrafem przepisany.

§. 32.

Zawody, z których należyta frekwentacya podczas ciągu ewanieliczno-teologicznego studyum zaświadczeniami frekwentacyjnemi wykazaną być musi, są: wstęp do pism i egzegietyka starego zakonu, wstęp do pism i egzegietyka nowego zakonu, archeologia biblijna, historya kościelna, dogmatyka i symbolika, moralna teologiczna, prawo kościelne, teologia praktyczna (homiletyka, katechetyka, liturgia w znaczeniu ściślejszem).

§. 33.

Oprócz tego należy wykazać dla uzupełnienia otrzymanej w gimnazyum nauki filozoficzno-propedeftycznej na wszelki sposób odbyte na wydziale filozoficznym kollegium z metafizyki, równie jak z praktycznej filozofii (moralnej i prawnej).

§. 34.

Zawsze pożądanem i oraz zaletą jest, jeżeli oprócz tych przedmiotów głównych nie zaniedbuje się także ważniejszych gałęzi bocznych teologii ewanielickiej, w zakładzie ewanielicko-teologicznym zastąpionych, tudzież, jeżeli oprócz teologicznych kolegiów słucha się jednego lub drugiego zawodu filozoficznego, historycznego albo filologicznego.

§. 28.

Doch müssen diejenigen, welche sich für den Eintritt in das evangelische Predigeramt qualificiren wollen, sich über die Vollendung eines als ordentliche Hörer durch eine bestimmte Zeit gehörten theologischen Cursus über die gehörige Verwendung dieser an der Lehranstalt zugebrachten Zeit, sowie über den Besuch aller für ihren künftigen Beruf nöthigen Hauptfächer auszuweisen im Stande seyn.

In solange hierüber im ordentlichen Wege der kirchlichen Gesetzgebung nichts festgesetzt worden ist, haben in jenen Kronländern, über welche sich die Wirksamkeit der beiden evangelischen Consistorien augsburger und helvetischer Confession in Wien erstreckt, folgende Bestimmungen zu gelten:

§. 29.

Die Zulassung zur Candidatur für das evangelische Predigeramt setzt den Ausweis über einen ordentlich gehörten theologischen Curs von 3 Jahren oder 6 Semestern voraus, von welchen mindestens 2 Jahre oder 4 Semester an der evangelisch-theologischen Lehranstalt in Wien zugebracht worden seyn müssen.

§. 30.

In diese Besuchszeit können nur jene Semester eingerechnet werden, in welchen der Immatriculirte zum mindesten 15 Stunden in der Woche frequentirt hat, von denen 12 Stunden den eigentlichen theologischen Collegien gewidmet seyn müssen, die anderen auch auf Collegien an anderen Facultäten, namentlich der philosophischen, verwendet werden können.

§. 31.

Die an einer auswärtigen Facultät oder an einer anderen inländischen evangelisch-theologischen Lehranstalt zugebrachte Zeit kann in keinem Falle länger als für Ein Jahr (§. 29) und in der Regel nur unter der Bedingung angerechnet werden, dass die dort zugebrachte Zeit auf die im vorigen Paragraphe angeführte Art verwendet worden ist.

§. 32.

Die Fächer, über deren ordentlichen Besuch während der Dauer des evangelisch-theologischen Studiums sich durch Besuchszeugnisse ausgewiesen werden muss, sind: Einleitung in die Schriften und Exegese des alten Bundes, Einleitung in die Schriften und Exegese des neuen Bundes, biblische Archäologie, Kirchengeschichte, Dogmatik und Symbolik, theologische Moral, Kirchenrecht, praktische Theologie (Homiletik, Katechetik, Liturgie im engeren Sinne).

§. 33.

Ausserdem muss zur Vervollständigung des im Gymnasium genossenen philosophisch-propädeutischen Unterrichtes jedenfalls ein Collegium über Methaphysik, so wie über praktische (Moral- und Rechts-) Philosophie an der philosophischen Facultät ausgewiesen werden.

§. 34.

Es kann jedenfalls nur wunschenswerth seyn und zur Anempfehlung dienen, wenn neben diesen Hauptfächern auch die wichtigeren Nebenzweige der evangelischen Theologie, in so weit sie an der evangelisch-theologischen Lehranstalt werden vertreten werden, nicht vernachlässiget, so wie, wenn neben den theologischen Collegien auch ein oder das andere philosophische, historische oder philologische Fach gehört wird.

§. 35.

Jeżeli się z katalogów okaże, że uczeń imatrykulowany w zakładzie naukowym ewanielicko-teologicznym na żadne kolegium nie jest zapisany, takowy z zakładu naukowego wykluczony być ma.

§. 36.

Z końcem każdego półrocza potwierdzi się urzędownie uczniom, czy takowi w półroczu zeszłem tak się sprawowali, żeby im to do prawnego czasu naukowego (§. 29.) mogło być policzonem lub nie.

Dzieje się to we formie zaświadczeń frekwentacyjnych, które uczniowi na kolegia, na które zapisanym został, albo będą wydane albo odmówione

§. 37.

Docenci obowiązani są, przy wystawieniu zaświadczeń frekwentacyjnych wszystko sumiennie uwzględnąć, cokolwiek im o uczęszczaniu uczniów na ich kolegia w ciągu półrocza wiadomo jest.

§. 38.

W śród każdego półrocza zgromadza dziekan zakładu naukowego ewanielicko-teologicznego wszystkich profesorów i prywatdocentów tegoż, na konferencyę względem uczęszczania imatrykulowanych na tymże zakładzie naukowym uczniów, przyczem wzajemnie zamieniają powzięte w tym względzie doświadczenia.

Gdy się okaże, że pojedynczy uczniowie niedbale frekwentują, obowiązkiem jest dziekana przywołać ich, względem tego ich wysłuchać, i napomnieć lub zganić, albo sprawę kolegium profesorskiemu przedstawić. Za uporczywą niepilność może uczeń każdego czasu z zakładu naukowego być wydalonym.

§. 39.

Przed samem zamknięciem półrocza, dziekan powtórnie zgromadza profesorów i prywatdocentów zakładu naukowego na naradę, czyli ktoremu z uczniów imatrykulowanych odmówić należy świadectwa uczęszczania, któremuby zatem i upłynione półrocze do naukowego jego czasu nie było policzone.

Jeżeli się okaże, że niepoliczenie miejsce ma, winien to dziekan w głównem zapisać katalogu.

§. 40.

Zaświadczenia frekwentacyjne będą przez docentów na osobiste zgłoszenie się uczniów wystawione, przez dziekana w katalogu zanotowane i podpisane. Można też bez przeszkody kilka kolegiów i kolegia kilku docentów jednem a tem samem potwierdzić zaświadczeniem.

§. 41.

Jeżeli uczeń do końca półrocza nie zgłosił się o poświadczenie frekwentacyi, tedy to uważać się ma tak, jak gdyby w ciągu półrocza zakład naukowy był opuścił, i takowe nie będzie mu policzone w czas jego studyum ewanielicko-teologiczne. Jeżeli takowy zgłasza się tylko o zaświadczenie frekwentacyjne na pojedyncze kolegium, musi mu takowe być wprawdzie wydane, jednakże to tak uważać należy, jakoby zrzekł się wliczenia półrocza tego do czasu jego frekwentacyjnego (§. 39.)

§. 42.

Poświadczenia frekwentacyi słuchaczy nadzwyczajnych zawierają oraz tę uwagę iż ich odbiorcy są słuchaczami nadzwyczajnymi.

§. 35.

Wenn sich aus den Katalogen ergibt, dass ein der evangelisch-theologischen Lehranstalt immatriculirter Studirender in kein Collegium eingeschrieben ist, so ist er von der Lehranstalt wegzuweisen

§. 36.

Aemtlich wird den Studirenden am Schlusse eines jeden Semesters bezeugt, ob sie in dem abgelaufenen Semester sich so verwendet haben, das derselbe ihnen in die gesetzliche Studienzeit (§. 29) eingerechnet werden könne oder nicht.

Diess geschieht in Form von Besuchszeugnissen, welche für die Collegien, für welche ein Studirender eingeschrieben war, ihm ausgestellt oder versagt werden.

§. 37.

Die Docenten sind verpflichtet, bei Ausstellung der Besuchszeugnisse gewissenhaft in Anschlag zu bringen, was ihnen über den Besuch ihrer Collegien durch die Studirenden im Laufe des Semesters bekannt ist.

§. 38.

In der Mitte eines jedes Semesters versammelt der Decan der evangelisch-theologischen Lehranstalt sämmtliche Professoren und Privatdocenten derselben zu einer Besprechung über die Frequentation der dieser Lehranstalt immatriculirten Studirenden, bei welcher sie ihre hierüber gemachten Erfahrungen gegenseitig austauschen.

Ergibt sich hiebei, dass einzelne Studirende nachlässig frequentiren, so ist es die Pflicht des Decans, diese vorzurufen, sie darüber zu hören, und Ermahnungen oder Rügen auszusprechen, oder die Sache vor das Professorencollegium zu bringen. Wegen beharrlichen Unfleisses kann ein Studirender zu jeder Zeit von der Lehranstalt weggewiesen werden.

§. 39.

Kurz vor dem Schlusse des Semesters versammelt der Decan abermals die Professoren und Privatdocenten der Lehranstalt zur Berathung, ob einem immatriculirten Hörer die Besuchszeugnisse zu versagen seien, und der abgelaufenene Semester ihm daher in seine Studienzeit nicht eingerechnet werden könne.

Ergibt sich, dass es so sei, so ist diess in den Hauptkatalog vom Decane einzutragen.

§. 40.

Die Besuchszeugnisse werden von den Docenten auf persönliche Meldung der Studirenden ausgestellt, vom Decane im Kataloge vorgemerkt und unterschrieben. Es hindert nichts, dass mehrere Collegien und Collegien mehrerer Docenten auf einem und demselben Zeugnisse bezeuget werden.

§. 41.

Meldet sich ein Studirender nicht bis zum Schlusse des Semesters um ein Besuchszeugniss, so ist es so anzunehmen, er habe die Lehranstalt im Laufe des Semesters verlassen und dieser wird ihm in sein evangelisch-theologisches Studium nicht eingerechnet. Meldet er sich nur um das Besuchszeugniss für ein einziges Collegium, so ist ihm dieses zwar auszustellen, jedoch anzunehmen, dass er auf die Einrechnung dieses Semesters in seine Besuchszeit Verzicht geleistet habe (§. 39).

§. 42.

Die Besuchszeugnisse ausserordentlicher Hörer enthalten die Bemerkung, dass die Empfänger ausserordentliche Hörer seien.

§. 43.

Egzamina półroczne lub roczne w celu otrzymania świadectwa o postępie uczniów na zakładzie ewanielicko-teologicznym na przyszłość już nie będą odbywane.

O ile ubiegający się o urząd duchowny, po ukończonych swych studyach wykazać będą winni uzdolnienie swe przez egzamina, to osobnym postanowieniom zastrzega się. Jeżeli uczeń do innych celów potrzebuje świadectwa względem naukowego wykształcenia swego od którego z docentów, uważać się to ma za interes prywatny między nimi oboma, a wystawione zaświadczenie takie pod każdym względem ważność mieć będzie zaświadczenia prywatnego. Toż samo rozumie się także o egzaminach, któreby odbywano w celu osiągnienia lub zatrzymania stypendyum.

O rezultacie takiego egzaminu albo bez wydania świadectwa, tylko donieść należy ciału nauczycielskiemu, które o godności ucznia orzeka, albo też wydane świadectwo wyraźnie wskazać powinno cel, dla którego żądanem było.

§. 44.

Gdy uczeń opuszcza zakład naukowy ewanielicko-teologiczny, czy to dla tego, iż studya swoje już ukończył, czy też w celu udania się na inny zakład naukowy, ma prawo żądać zaświadczenia odejścia. Takowe zawierać powinno:

1. wyliczenie półroczy, które uczeń na zakładzie naukowym w ten sposób przepędził, iżby mu takowe do jego czasu naukowego policzone były;

2. wyliczenie kolegiów, których w każdym półroczu słuchał, i z których zaświadczenia frekwencyjne odebrał;

3. czy zachowanie jego odpowiedniem było ustawom akademicznym. Kary, na wniosek ciała nauczycielskiego przez ministeryum orzeczone, wymienione będą w tem zaświadczeniu wraz z wykroczeniami, dla których zostały wyznaczone, i z wskazaniem protokołów dotyczących.

§. 45.

Dla otrzymania zaświadczenia odejscia, zgłosić się winien uczeń do dziekana kolegium profesorskiego na zakładzie naukowym ewanielicko-teologicznym, który zestawić każe z katalogów zakładu naukowego zaświadczenie i takowe podpisać ma.

§. 46.

Zaświadczenie odejścia zastępuje tymczasowo miejsce dawniejszych zaświadczeń egzaminowych, jak dalece takowych wymagano dotychczas dla przypuszczenia do kandydatury i do urzędu kaznodziejskiego.

III. Porządek dyscyplinarny.

§. 47.

Dziekan i kolegium profesorów stanowią władzę akademicką zakładu naukowego ewanielicko-teologicznego i obowiązani są silnie przestrzegać wolności nauki i życia akademickiego w zgodności z celem każdego wyższego zakładu naukowego, oraz z energią powstrzymywać nadużycie owej wolności i zagrożenie celu onego. Przystojąca im władza dyscyplinarna, pojawiać się ma w dozorowaniu, nie mniej też w zarządzaniu i wykonywaniu tych środków, które się albo ogólnie albo wedle każdoczasowych okoliczności, jako potrzebne ukazują do utrzymania porządku i przyzwoitości na

§. 43.

Es werden künftig an der evangelisch-theologischen Lehranstalt über den Fortgang der Studirenden Semestral- und Annualprüfungen nicht mehr abgehalten.

In wiefern diejenigen, die sich um ein geistliches Amt bewerben wollen, nach Vollendung ihrer Studien ihre Befähigung durch eine Prüfung nachzuweisen haben, bleibt besonderen Bestimmungen vorbehalten. Bedarf ein Studirender zu anderen Zwecken eines Zeugnisses über seine wissenschaftliche Bildung von irgend einem Docenten, so ist diess eine Privatangelegenheit beider, und das ausgestellte Zeugniss hat in jeder Beziehung als ein Privatzeugniss zu gelten. Dieses gilt auch von Prüfungen, welche etwa zum Zwecke der Erlangung oder Beibehaltung eines Stipendiums vorgenommen werden.

Ueber den Erfolg einer solchen Prüfung wird entweder ohne Ausstellung eines Zeugnisses nur an den Lehrkörper, der sein Urtheil über die Würdigkeit des Studirenden abzugeben hat, berichtet, oder das ausgestellte Zeugniss hat den Zweck, für welchen es gewünscht worden ist, ausdrücklich zu bezeichnen.

§. 44.

Verlässt ein Studirender die evangelisch-theologische Lehranstalt, entweder, weil seine Studien beendet sind, oder um sich an eine andere Lehranstalt zu begeben, so ist er berechtiget, ein Abgangszeugniss zu verlangen. Das Zeugniss hat zu enthalten:

1. Eine Aufzählung der Semester, welche der Studirende an der Lehranstalt, und zwar so zugebracht, dass sie ihm in seine Studienjahre einzurechnen sind;

2. eine Aufzählung der Collegien, welche er in jedem Semester gehört, und über welche er Besuchszeugnisse empfangen hat;

3. ob sein Betragen den akademischen Gesetzen entsprochen habe. Ueber Antrag des Lehrkörpers vom Ministerium verhängte Strafen sind darin sammt den Vergehen, wegen welchen sie verhängt wurden, mit Verweisung auf die Protokolle anzuführen.

§. 45.

Um ein Abgangszeugniss zu erhalten, hat der Studirende sich an den Decan des Professorencollegiums der evangelisch-theologischen Lehranstalt zu wenden, welcher aus den Katalogen der Lehranstalt das Zeugniss zusammenstellen lässt und unterfertiget.

§. 46.

Das Abgangszeugniss vertritt vorläufig die Stelle der früheren Prüfungszeugnisse, in soweit diese bisher behufs der Zulassung zur Candidatur und das Predigeramt erforderlich waren.

III. Disciplinarordnung.

§. 47.

Der Decan und das Professorencollegium bilden die akademische Behörde der evangelisch-theologischen Lehranstalt, und haben die Pflicht, die Freiheit des akademischen Unterrichts und Lebens im Einklange mit dem Zwecke jeder höheren Bildungsanstalt kräftig zu schützen, zugleich aber den Missbrauch jener Freiheit und die Gefährdung dieses Zweckes mit Entschiedenheit hintanzuhalten. Die ihnen zustehende Disciplinargewalt hat sich zu äussern, in der Aufsicht und in Anordnung und Vollziehung derjenigen Massregeln, welche allgemein oder durch jeweilige Umstände geboten erscheinen, um Ordnung und Anstand an der

zakładzie naukowym. do zachowania jak najściślej charakteru jego, jako scyentyficznego instytutu i wyższego wydziału do utrzymania w stanie nieskazitelnym honoru i godności jego.

§. 48.

Władza akademicka zakładu naukowego ewanielicko-teologicznego, odpowiedzialną jest za wypełnienie niniejszych obowiązków; przeto też wszyscy przynależący zakładu tego, obowiązani są nietylko rozporządzeniom jej jak najściślej zadość czynić, lecz nawet nie wezwani takową w swym zakresie, jak najczynniej wspierać.

§. 49.

Wszyscy uczniowie zakładów naukowych ewanielicko-teologicznych w Wiedniu, poglegają co do cywilnych stosunków, tudzież co do cywilno-karnych czynności, powszechnym ustawom i władzom, a co do akademickiego zachowywania się, oprócz tego jeszcze osobnym akademickim rozporządzeniom i przepisom dyscyplinarnym i władzom akademickim.

§. 50.

Uczniowie w ogólności obowiązani są do tego przyzwoitego zachowania się, jakie wypływa z natury stosunku ich jako obywateli akademickich, tudzież do zachowania istniejących ustaw akademickich, albo osobnych rozporządzeń władz akademickich.

Kto przeciw nim przewinia, kto się w szczególności uderzających naruszeń akademickiej spokojności i porządku, albo naruszenia istniejących dla celów naukowych instytutów, zbiorów, utenzyliów dopuszcza; kto przez uporczywą niepilność, lub nieprzyzwoite zachowanie się, przez niemoralne lub zgorszenie wzbudzające czynności, zraża; kto sobie uraz przeciw akademickiej władzy, przeciw profesorom i nauczycielom, albo przeciw ich organom, w interesie porządku i spokoju działającym, albo przeciw swym kolegom pozwala, — ten wedle wielkości swego wykroczenia do odpowiedzialności pociągniętym będzie.

§. 51.

Jeżeli który z uczniów dla przestąpienia istniejących powszechnych ustaw, od innej władzy a nie od akademickiej, do inkwizycyi pociąganym zostaje, ma się o tem zawiadomić dziekana fakultetu ewanielicko-teologicznego, ktoremu, po ukończonej inkwizycyi wyrok zapadły do wiadomości udzielić należy. Główna treść tego w aktach zakładu naukowego, ma być zanotowaną, a jeżeli popełnione przestępstwo wywiera wpływ na akademicki porządek, lub na honor zakładu, może ze strony władzy akademickiej nastąpić napomnienie lub strofowanie winowajcy, albo mu być odjętem uwolnienie od opłaty pieniędzy kolegiowych, albo używanie stypendyum, albo nareszcie wedle okoliczności, orzeczonem wydalenie jego z zakładu tego.

§. 52.

Uczniowie zakładu naukowego ewanielicko-teologicznego, nie stanowią żadnej w swym ogóle korporacyi; nie mogą przeto ani regularnych odbywać zgromadzeń, ani mieć stałych swych kierowników interesów, albo reprezentantów, ani też wykonywać innych funkcyj, korporacyi tylko przysłużających.

§. 53.

Zgromadzenia uczniów na miejscach publicznych zewnątrz budynku zakładu naukowego, do innych prócz celów towarzyskich, nie są pozwolone; mogą wszakże ucznio-

Lehranstalt aufrecht zu erhalten, den Charakter derselben als eines wissenschaftlichen Institutes und höheren Studiums auf das Strengste zu bewahren, und ihre Ehre und Würde rein zu erhalten.

§. 48.

Die akademische Behörde der evangelisch-theologischen Lehranstalt ist für die Erfüllung ihrer diessfälligen Obliegenheiten verantwortlich, daher sind alle Angehörigen der Lehranstalt verpflichtet, nicht nur den Anordnungen derselben auf das pünctlichste Folge zu leisten, sondern in ihrer Sphäre derselben auch unaufgefordert auf das Thätigste Beistand zu leisten.

§. 49.

Alle Studirenden der evangelisch-theologischen Lehranstalten in Wien unterstehen in Ansehung ihrer bürgerlichen Verhältnisse, sowie der bürgerlich-strafbaren Handlungen den allgemeinen Gesetzen und Behörden, in Ansehung ihres akademischen Verhaltens aber, noch überdiess den besonderen akademischen Anordnungen und Disciplinarvorschriften und ihrer akademischen Behörde.

§. 50.

Die Studirenden sind im Allgemeinen zu dem aus der Natur ihres Verhältnisses als akademische Bürger fliessenden anständigen Benehmen, und zur Befolgung der bestehenden akademischen Gesetze oder der besonderen Anordnungen ihrer akademischen Behörde verpflichtet.

Wer sich dagegen vergeht, wer sich insbesondere auffallender Störungen der akademischen Ruhe und Ordnung, oder einer Verletzung der für Studienzwecke bestehenden Institute, Sammlungen, Utensilien schuldig macht, wer durch beharrlichen Unfleiss oder unanständiges Betragen, durch unsittliche oder Aergerniss erregende Handlungen Anstoss gibt, wer sich Beleidigungen gegen die akademische Behörde, gegen die Professoren und Lehrer oder ihre, im Interesse der Ordnung und Ruhe einschreitenden Organe, oder gegen seine Collegen erlaubt, wird nach Massgabe der Grösse seines Vergehens zur Verantwortung gezogen.

§. 51.

Wird ein Studirender wegen einer Uebertretung der bestehenden allgemeinen Gesetze von einer anderen als seiner akademischen Behörde in Untersuchung gezogen, so ist hievon der Decan der evangelisch-theologischen Facultät zu verständigen und demselben nach vollführter Untersuchung das erflossene Urtheil bekannt zu geben. Der wesentliche Inhalt desselben ist in den Acten der Lehranstalt vorzumerken und es kann bei einem Einflusse der begangenen Uebertretung auf die akademische Ordnung oder auf die Ehre der Anstalt dem Schuldigen von Seite der akademischen Behörde eine Warnung, ein Verweis ertheilt, oder die allfällige Befreiung von Bezahlung des Collegiengeldes, oder ein Stipendiengenuss entzogen, oder nach Umständen auf Wegweisung von der Lehranstalt erkannt werden.

§. 52.

Die Studirenden der evangelisch-theologischen Lehranstalt in ihrer Gesammtheit sind keine Corporation, sie können daher weder regelmässige Versammlungen halten, noch bleibende Geschäftsführer oder ständige Repräsentanten haben, noch andere nur einer Corporation zustehende Functionen ausüben.

§. 53.

Versammlungen der Studirenden an öffentlichen Orten ausserhalb der Localitäten der Lehranstalt zu anderen als geselligen Zwecken sind nicht gestattet; wohl aber können Stu-

wie obradować nad sprawami akademickiemi ich dotyczącemi w miejscowościach przeznaczonego do nauki budynku. atoliż nie w zgromadzeniach regularnie się powtarzających, lecz wedle specyalnej potrzeby spowodowanych.

§. 54.

Do każdego takowego zgromadzenia, winno się dziekana pod pewnem oznaczeniem przedmiotu obrady, o pozwolenie upraszać.

Dziekan osądzić ma, czy przedmiot §fowi 53 odpowiada, i jeżeli go za takowy uznaje, a przez zgromadzenie porządek akademiczny nie ukazuje się być zagrożonym, miejsce zgromadzenia wyznaczyć. Ci, którzy o tó pozwolenie upraszają, ręczą władzy akademickiej za utrzymanie porządku w zgromadzeniu i za ścisłe zachowanie praw akademickich.

§. 55.

Każdy profesor zakładu naukowego ewanielicko-teologicznego, ma prawo przy zgromadzeniach uczniów być obecnym; tenże może napominać, a nawet bezzwłocznie rozrządzić zniesienie zgromadzenia, skoro toż zbacza od ustaw akademickich lub oznaczonego w podaniu celu.

§. 56.

Tylko słuchacze imatrykulowani mają prawo udział brać w zgromadzeniach uczniów; nieimatrykułowanym słuchaczom i wszelkim innym osobom, wyjąwszy nauczycieli akademickich, zakazany jest wszelki udział w nich, a przeto i obecność przy takowych. Ci, co są powodem zgromadzenia (§. 54), są odpowiedzialni za zachowanie tego przepisu.

§. 57.

Stowarzyszenia studenckie nie są dozwolone.

Egzekwowanie tego zakazu, nie przysłuża władzom akademickim, lecz powszechnym władzom cywilnym.

§. 58.

Dziekan akademicki sam przez się lub też ciało nauczycielskie, może uczniom, jeżeli tego cele zakładu naukowego żądają, zakazać uczęstnictwo w pewnych zgromadzeniach lub w pewnych stowarzyszeniach nieuczniów.

§. 59.

Sposoby karcenia przestępstw dyscyplinarnych, w miarę wielkości i powtórzenia takowych, są następujące:

1. Napomnienie i przestrzeżenie przez samego dziekana albo przed ciałem nauczycielskiem;

2. nagana przez dziekana przed ciałem nauczycielskiem, ta może być zaostrzoną zagrożeniem, iż w przypadku powtórnej, choćby pomniejszej karygodności, wydalenie z zakładu naukowego nieuchylannie nastąpi *(consilium abeundi)*;

3. wydalenie z zakładu naukowego na jedno aż do czterech półroczy;

4. wydalenie z zakładu naukowego na zawsze;

5. wydalenie z zakładu naukowego i oraz ze wszystkich austryackich uniwersytetów.

Utrata stypendyum, wsparcia z fundacyi, albo uwolnienia od opłaty kolegiów, nie ma być za karę uważaną, lecz za naturalny skutek zachowania się, nieodpowiadające-

direnden in den Localitäten des für den Unterricht bestimmten Gebäudes und in nicht regelmässig wiederkehrenden, sondern nach dem speciellen Bedürfnisse veranstalteten Versammlungen bestimmte, sie betreffende akademische Angelegenheiten berathen.

§. 54.

Zu einer jeden solchen Versammlung ist unter bestimmter Angabe des Berathungsgegenstandes die Zustimmung des Decans einzuholen.

Dieser hat zu beurtheilen, ob der Gegenstand dem §. 53 entspricht, und wenn er ihn als solchen anerkannt, und durch die Versammlung die akademische Ordnung nicht gefährdet scheint, ein Versammlungslocale anzuweisen. Diejenigen, welche um diese Zustimmung ansuchen, übernehmen der akademischen Behörde gegenüber die Bürgschaft für die Aufrechthaltung der Ordnung in der Versammlung und für die genaue Befolgung der akademischen Gesetze.

§. 55.

Jeder Professor der evangelisch-theologischen Lehranstalt hat das Recht, den Versammlungen der Studirenden beizuwohnen; er kann Erinnerungen machen und auch die sogleiche Aufhebung der Versammlung verfügen, sobald dieselbe von den akademischen Gesetzen oder von dem angegebenen Zwecke abweicht.

§. 56.

Nur immatriculirte Hörer sind berechtiget, an Versammlungen Studirender Theil zu nehmen, nicht immatriculirten Hörern und allen anderen Individuen, mit Ausnahme der akademischen Lehrer, ist jede Betheiligung, daher auch die Gegenwart bei denselben untersagt. Die Veranlasser von Versammlungen (§. 54) sind für die Beachtung dieser Vorschrift verantwortlich.

§. 57.

Studentenverbindungen sind nicht gestattet.

Die Execution dieses Verbotes steht nicht den akademischen, sondern den allgemeinen bürgerlichen Behörden zu.

§. 58.

Der Decan für sich allein, sowie der Lehrkörper können den Studirenden die Theilnahme an bestimmten Versammlungen oder bestimmten Vereinen Nichtstudirender, wenn die Zwecke der Lehranstalt es erheischen, untersagen.

§. 59.

Die Arten der Ahndung disciplinärer Vergehen nach Massgabe der Grösse und Wiederholung derselben sind:

1. Ermahnung und Verwarnung durch den Decan allein oder vor dem Lehrkörper;

2. Rüge durch den Decan vor dem Lehrkörper, sie kann verschärft werden durch die Drohung, dass im Falle einer wiederholten, wenn auch geringen Straffälligkeit die Verweisung von der Lehranstalt unnachsichtlich erfolgen werde (Consilium abeundi);

3. Verweisung von der Lehranstalt auf 1—4 Semester;

4. Verweisung von der Lehranstalt für immer;

5. Verweisung von der Lehranstalt und zugleich von allen österreichischen Universitäten.

Der Verlust eines Stipendiums, einer Stiftung oder der Befreiung vom Collegiengelde ist nicht als Strafe, sondern als die natürliche Folge eines Betragens anzusehen, welches den akademischen Gesetzen nicht vollkommen entspricht; er hat daher in jedem Falle

go zupełnie akademickim ustawom; ta przetoż w każdym przypadku nastąpić ma, gdzie używanie tego dobrodziejstwa zawisło od warunku beznagannego zachowania się.

§. 60.

Wydalenie ze wszystkich austryackich uniwersytetów, tylko przez ministeryum oświecenia zarządzone być może.

Wydalony ze wszystkich austryackich uniwersytetów, nie może już ani do zakładu naukowego ewanielicko-teologicznego być przyjętym.

Czy wydalony z jednej wszechnicy przypuszczonym będzie do dalszego kontynuowania swych studyów na zakładzie naukowym ewanielicko-teologicznym, o tem ministeryum stanowi, po wysłuchaniu ciała nauczycielskiego.

§. 61.

Kary dyscyplinarne przeciw uczniom orzeczone, w ciągłej zawsze ewidencyi utrzymywane być mają.

§. 62.

Nieimatrykulowani słuchacze, tudzież goście, na pojedyncze odczyty uczęszczający, są do zachowania akademicznego porządku obowiązani. Jeżeli się ci w tym względzie naruszenia jakiego dopuszczają, będą wedle okoliczności albo napomnieni, albo od uczęszczania na odczyty, lub do zakładu naukowego, wykluczeni.

§. 63.

Ciało nauczycielskie zakładu naukowego, ma w swym działalności zakresie obowiązek, zarządzać takie środki, jakie się według okoliczności potrzebnemi być okażą; i wydawać przepisy dyscyplinarne. O wszystkich takich rozporządzeniach, jeżeli nie są tylko natury egzekucyjnej i przechodniej, ma się natychmiast donosić do ministra oświecenia.

§. 64.

Dziekan i każdy członek kolegium nauczycielskiego, ma obowiązek, wedle wpływu swego, uczniów do rozważnego używania czasu wykształcenia swego nakłaniać, dyscyplinarnym wykroczeniom radą, perswazyą, pośrednictwem lub napomnieniem zapobiegać i w przyjaznej zażyłości stosunek obopólnego uszanowania i uczęstnictwa zachowywać. Lżejsze wykroczenia ma dziekan lub kolegium profesorskie załatwiać napomnieniem, ostrzeżeniem lub naganą; wykroczenia zaś które dla swej wielkości, albo z powodu powtórzenia, kary wymagają, do ministeryum oświecenia wytoczone będą, wraz z wymierzoną podług §§. 59 i 60 karą i wnioskiem uzasadnionym.

§. 65.

Kary tak orzeczone i tylko takowe, wciągnione będą do zaświadczeń odejścia uczniów.

§. 66.

Zakładowi naukowemu, ewanielicko-teologicznemu, względnie akademicznej władzy jego, przysłuża prawo, jeżeli zdają mu się być pożądane zmiany w zasadach powyższych, odpowiednie stosunkom zakładu, przedkładać w tym względzie ministerstwu oświecenia stosowne wnioski.

Thun m. p.

einzutreten, wo der Genuss einer solchen Wohlthat an die Bedingung eines untadelhaften Betragens geknüpft ist.

§. 60.

Die Verweisung von allen österreichischen Universitäten kann nur von dem Ministerium des Unterrichts verfügt werden.

Wer von allen österreichischen Universitäten verwiesen ist, kann auch in die evangelisch-theologische Lehranstalt nicht aufgenommen werden.

Ob ein von Einer Universität Verwiesener an der evangelisch-theologischen Lehranstalt zur Fortsetzug seiner Studien zugelassen werde, darüber entscheidet das Ministerium nach Anhörung des Lehrkörpers.

§. 61.

Die gegen die Studirenden verhängten Disciplinarstrafen sind in einer steten Evidenz zu halten.

§. 62.

Nicht immatriculirte Hörer, sowie Gäste, welche einzelne Vorlesungen besuchen, sind zur Beobachtung der akademischen Ordnung verpflichtet. Machen sie sich einer Verletzung derselben schuldig, so sind sie nach Umständen zu ermahnen, oder von dem Besuche der Vorlesungen oder der Lehranstalt überhaupt auszuschliessen.

§. 63.

Der Lehrkörper der evangelisch-theologischen Lehranstalt hat in seinem Wirkungskreise die Pflicht, die nach den Umständen nothwendig erscheinenden Verfügungen zu treffen und Disciplinarvorschriften zu erlassen. Von allen solchen Anordnungen, wenn sie nicht bloss executiver und vorübergehender Natur sind, ist sogleich Anzeige an den Minister des Unterrichts zu machen.

§. 64.

Der Decan und jedes Mitglied des Lehrercollegiums hat die Pflicht seinen Einfluss geltend zu machen, um die Studirenden zu einer besonnenen Benützung ihrer Bildungszeit zu veranlassen, disciplinäre Vergehungen durch Rath, Zuspruch, Vermittlung oder Ermahnung zu verhindern, und im freundschaftlichen Verkehre das Verhältniss gegenseitiger Achtung und Theilnahme zu pflegen. Leichtere Vergehen sind vom Decane oder dem Professorencollegium durch Ermahnung, Warnung oder Rüge auszugleichen und wegen Vergehen, welche um ihrer Grösse oder Rückfälligkeit des Schuldigen willen eine Strafe erheischen, dieselbe nach den Bestimmungen der §§. 59 und 60 auszumessen und mit einem begründeten Antrage dem Ministerium vorzulegen.

§. 65.

Die so erkannten Strafen und nur diese sind in die Abgangszeugnisse der Studirenden aufzunehmen.

§. 66.

Der evangelisch-theologischen Lehranstalt, beziehungsweise ihrer akademischen Behörde bleibt es überlassen, falls sie den Verhältnissen der Anstalt entsprechende Aenderungen an den vorstehenden Grundsätzen wünschenswerth erachtet, geeignete Anträge diessfalls dem Unterrichtsministerium vorzulegen.

Thun m. p.

abzutreten, wenn der Genuss einer solchen Wohnung an die Bedingung eines unbedeutenden Betrages gebunden ist.

§. 60.

Die Verweisung von allen österreichischen Universitäten kann nur von dem Ministerium des Unterrichts verfügt werden.

Wer von allen österreichischen Universitäten verwiesen ist, kann auch in die evangelisch-theologische Lehranstalt nicht aufgenommen werden.

Ob ein von einer Universität Verwiesener an der evangelisch-theologischen Lehranstalt zur Fortsetzung seiner Studien zuzulassen sei, darüber entscheidet das Ministerium nach Anhörung des Lehrkörpers.

§. 61.

Die gegen die Studirenden verhängten Disciplinarstrafen sind in einem [illegible] zu halten.

§. 62.

[illegible] Hörer, welche [illegible], sind zur Handhabung der akademischen Ordnung [illegible]. Werden sie [illegible], so sind [illegible] zu [illegible], oder von dem [illegible] des [illegible].

§. 63.

Der Lehrkörper [illegible] die Pflicht, die nach den Umständen [illegible] Verfügungen zu treffen [illegible] dem Unterrichtsministerium [illegible] zu machen.

§. 64.

Der Decan und jedes Mitglied des Lehrkörpers hat die Pflicht seinen Einfluss geltend zu machen, um die Studirenden zu [illegible] Benehmen [illegible] zu [illegible] und [illegible] nach den Bestimmungen der §§. [illegible] und [illegible] Ministerium [illegible].

§. 65.

Die [illegible] erkannten Strafen und nur diese sind in die Abgangszeugnisse der Studirenden aufzunehmen.

§. 66.

Der evangelisch-theologischen Lehranstalt, beziehungsweise ihrer akademischen Behörde bleibt es überlassen, falls sie den Verhältnissen der Anstalt entsprechende Änderungen an den vorstehenden Grundsätzen wünschenswerth erachtet, geeignete Anträge diessfalls dem Unterrichtsministerium vorzulegen.

Thun m. p.